

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 307.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938159344/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

- Fædreland, hvad har du tabt – din gamle Konge sovet». – *Byfogden*: politimester, underdommer, ofte i mindre byer tillige borgmester. – *interessant*: her nok i det datidige modeorås betydning: med dæmønsk tiltrækningskraft; også: sensationelt, pirrende.
- 46 *Futten!*: lyster. – *Faderhu*, og *maer end Moderarme*: str. 8, l. 6-7 fra »Jeg vil fra hver en syndig Lyst« af H.A. Tinnm (1800-1866); salmen, som ikke står i *Dås*, har Fibiger formentlig fundet i Peder Hjorts *Gamle og Nye Psalmer* (1840); i 3. udg. 1843, som Fibiger ejede, står de citerede l.s. 69.
- 48 *Martensen*, H.L. (1806-1884): teolog, fra 1854 Sjællands biskop, udgav en række prædikensamlinger og hovedværker *Den christelige Dogmatik* (1849). – *en af sine Taler: Prædikener* (1847), VI. prædiken: »Kom ihu at leve!« (citatet s. 84); egl.: »At vose og tage til i Viisdom og Naade, det er at leve!«. – *Kun den er viis (...)*: citat fra Oehlenschlägers *Baldur hiu Gode* (se n.t. s. 40) s. 152; egl.: »Til Maalet stræber Dag og Nat«.
- 49 *ti for een*: ti i stedet for en. – *mauvais sujets*: fr. uheldige elementer. – *Frigheden blev Bønderne forkyndt*: stavnsbåndets løsning 1788. – *Arlids Tid*: de tidligste tider.
- 50 *Maand, Kvinde, er intet helt*: myten om de to køns oprindelige enhed og de adskilte halvdeles stadige søgen efter genforening går tilbage til antikken og fremstilles fx i Platons *Symposion* (o. 370 f.Kr.). – *Aladdin(s)*: helt i eventyret »Aladdin og hans vidunderlige lampe« fra den pers.-arab. samling *1001 Nats Eventyr* (o. 900); også kendt fra Oehlenschlägers skuespil *Aladdin eller Den forunderlige Lampe* (1805). – *idelig*: stadig.
- 51 *Offring*: ved de kirkelige højtider, jul, påske, pinse, og ved visse kirkelige handlinger som barnedåb 'offrede' man pengegaver som løn-tillæg til præst og degn. – *Gjendøberne(s)* el. baptisterne: religiøs sekt der bygger på voksendåb; den første da. baptistmenighed blev grundlagt i 1839 i modstrid med lovens dåbstvang, som først blev ophævet i 1857. – *Gaar hen og lærer (...)*: Matt. 28, 19-20.
- 52 *Arvesynden(s)*: kristendommens idé om menneskets nedarvede syndige tilbøjeligheder. – *hildet*: hølét fanget i.
- 54 *Det er vel umuligt (...)*: Matt. 18,7. Der prædiktes i kirken over dette tekststed 22. søndag efter Trinitatis (uge 44), hvilket passer med det tidspunkt (begyndelsen af nov.), hvor Fibiger: renskrev sit manuskript, men ikke med fiktionens tid (marts).
- 55 *Engelens Fald*: Satan var oprindelig en af englene; han blev kastet ned fra himlen, fordi han ikke ville bøje sig for Guds almagt. – *Man skal kjende Træet paa dets Frugter!*: Matt. 7,20. – *Tvedragt*: uenighed, strid.
- 56 *Mythen i Bibelen (...)*: 1 Mos. 3.
- 57 *Der er een Gud*: Claras afvisning af, at Jesus var Guds søn, og af Tre-

- enigheden i det hele taget (det guddommelige opdeling i Faderen, Sønnen og Helligånden), er fra den kristne kirkes synspunkt kædet, kendt siden oldtiden fra forskellige gnostiske sekter bl.a. dokeismen; gnostikerne var mystikere, der gennem ekstatiske og intuitiv indlevelse søgte det guddommelige; doketisterne mente, at Kristus kun tog bolig i menneskesønnen Jesus mellem døb og korsfæstelse, men at Kristus ikke selv var et menneske; ideen om Kristus som en lysstråle, der er udgået fra Gud og atter vendt tilbage til ham, er nyplatonisk; nyplatonismen var en mystisk-filosofisk tænkning grundlagt af den gr. filosof Plotin (203-262), som anså verden for en udstrømning af det guddommelige urprincip »det ene«. – *Om Nogen taler bespotteligt* (...): Matt. 12,32. – *Statsforfatningerne frie*: samtidig med det da. systemskifte var der lignende politiske bevægelser, men med forskellige grader af succes i Frankrig, Tyskland, England og Italien.
- 58 *Skal for Misbragens Skyld* (...): 3. st., l. 4-8 af Grundtvigs: »Er Lyset for de Lærde blot« (1839). – *Hvo som saader* (...): Gal. 6,8. – *Fortættelse*: (guddommeligt) løfte.
- 60 *Jeg er Veien* (...): Joh. 11,25 og 14,6. – *den Mindste i Himmeriges Rige* (...): Matt. 11,11.
- 61 *Naar Du ikke elsker* (...): 1. Joh. 4,20. – *de nyere Ideer(s)*: individets politiske, økonomiske og personlige frigørelse fra det enevældige, patriarkalske standssamfund.
- 62 *Kjøbmanden* (...) *Perle*: Matt. 13,45-46. – *Kun den er viis* (...): citat fra Oehlenschlägers *Baldur hin Gode* s. 152 (se u.t.s. 40); egl. »sikkun, den er viis«.
- 63 *Och res äg* (...) *bröst*: str. 4 i digtet »Till en yngling« (1810) af den svenske forfatter Esaias Tegnér (1782-1846); egl. »skämpa för menskors väl / med svärd, med röst«. Tegnér's »svärd« har Fibiger erstatet med en »spen«, hvilket sikrer digtets lyriske subjekt den for sammenhængen nødvendige kønsneutrale form. – *Eine reine Jungfrau* (...) *widersteht*: citat fra den ty. digter Friedrich Schillers (1759-1805) *Die Jungfrau von Orleans* (1801, da. 1813) I, 10 l. 1087-1089; egl. »Eine reine Jungfrau / Vollbringt jedwedens Herrliche« (En ren jomfru formår alt herligt på jorden, når hun modstår den jordiske kærlighed). – *complaisant*: føjeligt.
- 64 *Der sender Liv og Frugtbarhed* (...): strofe 2, l. 1-3 i Viktor Kristian Hjørt's salme »Lovsynger ham, hvis Skabernagte« (*Forsøg til aandelige Sange* 1790-1791, optaget i *Evangeliisk-christelig Salmebog* 1845, nr. 454; citatet er identificeret af lektor, dr.phil. Povl Skårup); egl. »Du sender Liv«.
- 67 *naar En slaar os paa det høire Øre* (...): Matt. 5,39; egl. højre kind. –